

“IK HOOP DAT HET GEEN BANDWERK WORDT”

Antwerpse parochies proberen priestertekort op te vangen

De parochie geldt als een van de hoekstenen van het katholieke geloof. Toch kwam deze gemeenschapsvorm de voorbije jaren meer en meer onder druk te staan. Alle onderzoeken wijzen immers uit dat het aantal kerkgangers daalt en ook het aantal priesterwijdingen is fel teruggelopen. Dit stelt de mensen die instaan voor het parochiale leven voor grote uitdagingen. Ook in Antwerpen moet men op zoek naar nieuwe oplossingen.

door Janwillem Ravyst en Elise Vandoninck

Bij de laatste officiële kerktelling in 1998 bedroeg de kerkpraktijk in Vlaanderen nog 13%, tegenover 52% in 1967. Toch werd met ongeloof gereageerd toen *Het Volk* en *Het Nieuwsblad* begin dit jaar met een geloofsenquête uitpakten waaruit bleek dat slechts 3,7% van de Vla-

mingen anno 2006 nog wekelijks naar de kerk ging. Sociologen wezen er meteen op dat die enquête onbetrouwbaar was, aangezien het een internetenquête betrof en een groot deel van de bevolking dus van deelname uitgesloten werd. Recent onderzoek van de K.U. Leuven, op basis van peilingen van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, bevestigt dat het kerkpubliek steeds ouder wordt en dat de kerkpraktijk verder daalt. Toch blijkt die daling tegenwoordig minder snel te verlopen, met een half procent per jaar. Volgens de onderzoekers ligt het aantal kerkgangers nu op zo'n 9%.

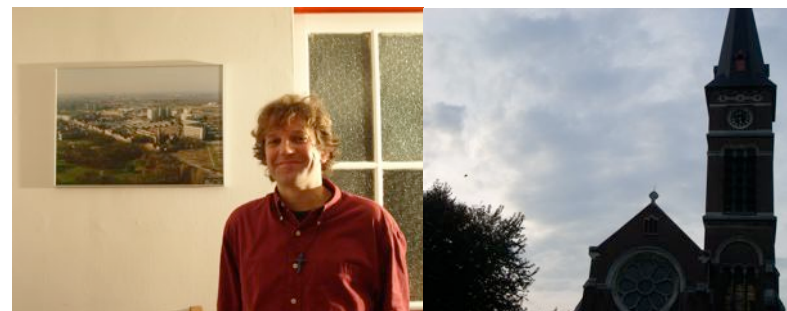
Priester voor 45 000 mensen

Net als het aantal kerkgangers blijft het aantal priesters stelselmatig dalen. In het dekenaat Antwerpen zijn op dit moment nog 62 priesters actief in 71 parochies. Deze cijfers geven een ietwat vertekend beeld van de werkelijkheid, aangezien enkele oudere priesters nog slechts een aantal taken binnen hun parochie uitvoeren en andere priesters bijge-

volg moeten inspringen.

De gemiddelde leeftijd van de priesters is 62 jaar en zal de komende jaren enkel stijgen. Nieuwe wijdingen zijn er amper. Daarom is men noodgedwongen afgestapt van de regel in elke parochie een eigen pastoor te hebben.

Bernard De Preter, met zijn 42 jaar een van de jongste priesters uit Antwerpen, staat in voor 7 parochies - maar liefst 45 000 inwoners! - die gebundeld zijn in de federatie Antwerpen-Zuid. Hij staat er gelukkig niet alleen voor: 'We werken met een team van vijf mensen voor de zeven parochies: twee priesters, twee diakens en een pastoraal werkster.' Of het systeem werkt? 'Het is een bewuste keuze die we gemaakt hebben en die heeft zijn voor- en nadelen. Voordeel is dat elke gemeenschap de kans heeft om te blijven samenkomen en een eigen identiteit te behouden. Het nadeel is dat je als priester niet overal kan

Bernard De Preter bij 'zijn Kiel', een deel van de federatie Antwerpen-Zuid

zijn. Ik voel me geen pastoor van alle parochies in de federatie. Daarvoor zien de mensen in sommige parochies mij te weinig.'

In het begin was het wel puzzelen om het werk te verdelen. Zo is er een beurtrol opgesteld wanneer er in welke parochie een eucharistieviering of een gebedsdienst - uitgevoerd door leken - plaatsvindt. Wie zaterdag één viering heeft, heeft er zondag twee. 'En gelukkig springen enkele pastoors op rust in om bepaalde taken zoals een eucharistieviering uit te voeren.'

In de 5 parochies van de federatie Merksem is de situatie vergelijkbaar. Daar is Agnes Rossano de sterke vrouw die alles in goede banen leidt. Ze is al 34 jaar pastoraal werkster, eerst in Schoten, daarna in Merksem. In 1969 was ze de eerste die de opleiding tot pastoraal werk-

ster van het bisdom Antwerpen volgde. ‘In het begin was het wel zoeken, want de priesters waren geen vrouw naast hen gewend. Maar gelukkig kwam ik bij twee priesters terecht die erg open stonden voor een actieve vrouw in de Kerk.’

Aan fuseren denken zowel De Preter als Rossano voorlopig nog niet. ‘Zolang de parochies leefbaar zijn, willen we ze ook blijven behouden,’ zegt ze. Wel probeert ze als federatieverantwoordelijke de parochies dichter bij elkaar te brengen

Agnes Rossano: ‘Wat betekent die wijding? Wij zijn toch ook toegewijd?’

door bepaalde zaken als catechese samen te organiseren en door een gemeenschappelijk beleid uit te denken.

Alternatieve priesters

Veel nieuwe priesters zullen er de volgende jaren niet bijkomen. ‘Jongeren zijn bang om op jonge leeftijd een levenslang engagement aan te gaan,’ verklaart De Preter het laag aantal roepingen. Toen hij zeven jaar geleden in Antwerpen-Zuid aankwam, had hij nog zes collegapriesters, nu nog maar één. ‘Diakens en pastorale werkers moeten meer en meer taken overnemen,’ zegt De Preter.

In principe volgen diakens –enkel mannen - en pastorale werkers dezelfde opleiding, alleen volgt voor de diakens op het einde een wijding die hen toestaat de sacramenten van het doopsel en het vormsel toe te dienen. Pastorale werkers mogen dat niet. Zij hebben wel de erkenning van de bisschop en kunnen aan de slag als parochie-assistent of pastor in een bejaardentehuis of ziekenhuis.

‘Het is één van de wegen om het nijpende priestertekort op te vangen, maar ook het aantal diakens en parochiale werkers is te beperkt om alle parochies te voorzien,’ waar-

schuwt Bernard De Preter. En er is nog een ander probleem. Financieel. Het ministerie van Justitie, dat verantwoordelijk is voor de lonen van de parochieassistenten, heeft een stop afgekondigd voor vrijgestelden, leken die van het parochiepastoraal hun beroep willen maken. ‘In de federatie Merksem is er iemand die dolgraag als parochieassistent aan de slag zou gaan, maar voorlopig gaat dat niet want er is geen geld om haar aan te nemen.’

Voorstellen om het ambt van priester of diaken en de pastorale taken meer open te stellen, werden tot nu toe steeds verworpen door de bisschoppensynode of door de autoriteiten in Rome. Agnes Rossano heeft het daar niet zo op begrepen. ‘Als eucharistie werkelijk het hart is van de geloofsgemeenschap, dan moeten we dringend vooruitkijken en ingrijpen, anders lijkt het alsof de mannelijkheid van het priesterschap belangrijker is dan de eucharistie.’

Hoe zien Bernard De Preter en Agnes Rossano hun toekomst? ‘Ik hoop dat ik mooie momenten met de mensen kan blijven meemaken en dat het geen bandwerk wordt,’ zegt De Preter. Agnes Rossano van haar kant: ‘Ik probeer mijn priestertelijke taak - die ik begrijp als luisteren, mensen nabij zijn, een goede herder zijn - zo goed mogelijk ver-

der te zetten, ook zonder wijding. Want wat betekent die wijding? Wij zijn toch ook toegewijd?’ (*lacht*)

Het dekenaat Antwerpen met de verschillende federaties (bron: www.kerknet.be)